

ECOLOGIA INTEGRAL: TOT ESTÀ CONNECTAT

LUÍS INFANTI DE LA MORA

Bisbe d'Aysén, Xile

“Jo mai em vaig sentir ni vaig ser pobre, mentre vivia a la meua comunitat. Vivia en harmonia amb la meua família, treballava la terra i compartíem els seus fruits i conreus i en teníem per tothom. Ningú passava gana ni llençàvem els aliments. Teníem temps per tot. Quan vaig anar a viure a la ciutat vaig enfrontar-me en un sistema que em va desorientar. No treballava la terra, ho havia de comprar tot, les persones eren indiferents, competia a la feina, el meu temps el controlaven altres, la meua vida... En el meu idioma (mapudungun) no existeix la paraula *pobresa*, perquè a la meua terra no som pobres. Sí que existeix la paraula *empobrit*, perquè fora de la nostra terra hi ha un sistema que ens sotmet a ser un objecte més, entre tants”.

Amb aquestes paraules una jove Maputxe (Sud de Xile) analitzava la seva vida en enfrontar-se a un profund canvi, no només de lloc geogràfic, sinó sobretot antropològic, situació que va provocar-li una profunda violència existencial i molts de qüestionaments: una crisi. En aquesta jove s'evidencien totes les encertades i agudes reflexions que el papa Francesc manifesta profèticament a la *Laudato Si'*, en invocar-nos al repte ètic d'assumir una *ecologia integral* en aquesta nova època de la humanitat, en la que llueixi la bellesa d'una harmonia en què el nostre esperit visqui una fecunda comunió amb nosaltres mateixos, amb Déu, amb la resta de persones i amb la creació, ja que *tot està connectat*.

La profunda crisi que tots vivim avui sorgeix de la ruptura d'aquestes relacions (*Laudato Si'* 66). Aquests darrers 50/60 anys hem anat forjant estils de vida que exclouen, marginen, eliminen, maten. Estils de vida elevats a “sistemes”, fredament calculats, planificats i potenciats per alguns, sota el rostre de l'anonimat i instaurats arreu del món en el que anomenem *sistema neoliberal, socialista, dictatorial...* amb els seus productes: *model econòmic, model consumista, model tecnològic, model científic, model ateu, model empresarial, model ideològic...* sistemes

que conformen una *cultura* i que incideixen profunda i decididament en la nostra vida personal, social i fins i tot religiosa.

No a l'antropocentrisme

El papa Francesc, en l'encíclica i en múltiples intervencions, emfatitza que aquests sistemes han volgut posar l'ésser humà com a centre i senyor de la creació, separant-lo de la natura i elevant-lo fins i tot a la categoria de “déu”. Per agradar i satisfer les seves necessitats i desitjos, fins i tot els més extrems i capriciosos, l'ésser humà usa i abusa dels béns de la creació més enllà del que és necessari, explotant-los, depredant-los, destruint-los cada dia més irracionalment, responant així als seus instints CONSUMISTES, que cerquen com acumular i apilonar més enllà del necessari, afavorint alguns (països, multinacionals, nous rics...) que s'apropien de béns, de diners, de prestigi, de poder... a costa de multituds (sectors socials, pobles, continents) que resulten exclosos, empobrits, sotmesos a una vida sub o inhumana, torturats en la seva dignitat, menystinguts i privats de futur: se'ls roba la vida!

Assistim així a noves colonitzacions on països sencers (i continents) són assaltats, sovint amb amenaces i violència, i amb lleis (i Constitucions) que fan “legal” aquest assalt. Algunes dades poden il·lustrar aquesta tragèdia. Entre l'any 2010 i 2015 països com els EUA, Xina, Rússia, Anglaterra, els Emirats Àrabs... s'han apropiat de terres, sobretot a països d'Àfrica, al ritme de dos camps de futbol per segon, o sigui més de 80 milions d'hectàrees, amb més de 1.600 contractes de compra de terres, entre ells l'italià Benetton, que va comprar un milió d'hectàrees a la Patagònia argentina. Deu països del món controlen el 40% de la riquesa de tot el planeta. Quinze empreses transnacionals controlen el 50% de la producció mundial. Amb les propietats de les deu persones més riques del món es podrien alimentar 1.000 milions de persones que passen gana, durant els propers 250 anys. 800 milions de persones pateixen fam entre els habitants

del planeta, i 1.500 milions ni tan sols tenen accés a l'aigua potable. Cada dia moren 4.000 nens només per manca d'aigua saludable.

Davant d'aquesta disbauxa i escàndol depredador, davant aquests signes de mort, el papa Francesc detecta les causes més profundes en la ruptura de la comunió amb la natura i amb els éssers humans, clamant al principi ètic del *destí universal dels béns* per sobre de la *propietat privada*, especialment dels béns essencials per a la VIDA de tot ésser viu (terra, aigua, aliments, aire, energia...), que és doctrina de l'Església.

Aquest model consumista que dessagna el planeta produeix a més grans quantitats de deixalles, que plantegen nous i desafiants problemes, i que han creat una "cultura del rebuig", no només de béns, sinó fins i tot de persones (reduint-les a objectes); es descarta els que no "produeixen" per al model (ancians, malalts, discapacitats, cultures...).

No al cosmocentrisme

Altres sistemes veuen l'ésser humà com una espècie més de la natura, ja que va aparèixer milions d'anys després que la natura ja existís. El cosmos sempre havia existit en harmonia i bellesa en el seu procés evolutiu, i la presència de l'ésser humà va començar a deteriorar, a destruir, a violentar la natura fins a dur-la al caos (crisi) actual (contaminació, eliminació d'espècies animals i vegetals, desforestació, incendis, sequeres i inundacions...). Amb tanta violència, l'ésser humà, causant d'aquests flagells, arriba a ser un destorb per tal que la natura, com a organisme viu, creixi per ella mateixa en pau, pel que l'ésser humà mereixeria ser eliminat per privilegiar la natura. En una "cultura del rebuig" es cercaria reduir la població, eliminant la més "inútil i improductiva".

Sí a una ecologia integral

A la Casa Comuna, el papa Francesc, sintonitzant amb el gran Sant d'Assís, ens apel·la a viure una *ecologia integral*, en la que *tot està connectat* i en cada criatura (carícia de Déu, LS 84), hi ha una presència del Creador, una empremta de comunió que integra allò humà i allò diví (LS 9), un misteri de relació entre tots els éssers, un signe sacramental que ens parla de Déu. En les criatures ferides o crucificades

percebem un clam d'alliberament, de salvació, de vida i resurrecció. El crit de la germana Mare Terra i el crit dels pobres (empobrits i exclosos) en un mateix crit.

Des de la fe s'obren grans, profundes i convincts motivacions per a una *conversió ecològica* i camins de responsabilitat per a l'amor i la cura de cada criatura (LS 64), projectant nous estils de vida i una valent revolució cultural (LS 114) que es plasmí fins i tot en noves polítiques locals i internacionals. Per això serà indispensable prendre consciència de la realitat i promoure un fecund *diàleg* a tot nivell (entre grups, ciències, religions... sense excloure els pobres, indígenes...) i replantejant l'exercici i els estils de *poder*.

Des de la fe dels orígens, confessem que la Terra és de Déu. Ell és el Creador, és el Senyor, és l'Amo, i l'ésser humà, "creat a imatge i semblança de Déu", està cridat a la responsabilitat de cuidar amb solidaritat cada criatura per dur-la al seu creixement vers la seva plenitud o perfecció, que és la finalitat per la qual el Creador la va crear amb amor. Cada criatura és un signe de la presència de Déu i ferir una criatura és ferir el mateix Creador. Aquest és el pecat, el signe i el fruit d'una ofensa al Creador.

Avui estem vivint en una creació que encara *pateix i gemega dolors com de part* (Rom 8,22), que espera el nostre compromís decidit per instaurar el Regnat del Déu de la Vida. Un compromís que ens exigeix conversió en els nostres estils de vida, per tal que siguin més de comunió, de cura, de respecte amb cada criatura, superant les grans inequitats amb una nova solidaritat. Aleshores haurem de replantejar la incisivitat de les nostres catequesis, de les nostres litúrgies i de la nostra oració, per tal que no visquem l'esquizofrènia d'alabar i adorar Déu en els temples, i per altra banda ofendre'l en les nostres relacions amb els germans i la resta de criatures.

És el temps dels profetes per encaminar una valent revolució cultural, repte més urgent i apressant per als creients en el Déu de la Vida. El Papa Francesc ens apel·la a un profund i savi *diàleg* a tot nivell, per tal que ningú sigui exclòs d'aquesta noble tasca, i per tal que les polítiques locals i internacionals i organismes competents encaminin la nostra germana Mare Terra vers una plenitud que reflecteixi més plenament l'Amor, la Misericòrdia, la Pau i la Comunió de Déu. □